

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 11Co/52/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122210753
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Vargová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4122210753.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Vargovej a členov senátu JUDr. Evy Šiškovéj a Mgr. Mareka Janigloša, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX. XX. XXXX, C. XXX/XX, A., zastúpená právnym zástupcom: Mgr. Romana Mravíková, advokátka, Coboriho 9, Nitra, IČO: 42 428 505, proti žalovanému: D. B., nar. XX. XX. XXXX, C. XXX/XX, A., zastúpený právnym zástupcom: Mgr. Libuša Repiská, advokátka, Štúrova 21, Nitra, IČO: 37 862 596, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, v konaní o odvolaní žalovaného zo dňa 31. 08. 2023 proti IV. výroku rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 9C/98/2022-219 zo dňa 21. 08. 2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o nároku na náhradu trov konania (IV. výrok) z r u š u j e a vec mu v tejto časti v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie (ďalej aj súd prvej inštancie alebo súd) podľa ust. § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj CSP) rozsudkom č. k. 9C/98/2022-219 zo dňa 21. 08. 2023 rozhodol tak, že zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného k nehnuteľnostiam zapísaným na Okresnom úrade Nitra, katastrálny odbor, na LV č. XXX pre kat. úz. A., obec A., okres Nitra, ako parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape, parc. č. XXX/X, záhrada o výmere 1309 m², parc. č. XXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 103 m², parc. č. XXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 446 m², parc. č. XXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 43 m², parc. č. XXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 14 m², parc. č. XXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 16 m² a stavby: súpisné číslo XXX, rodinný dom postavený na parc. č. XXX/X, súpisné číslo XXX, garáž postavená na parc. č. XXX/X, súpisné číslo XXX, letná kuchyňa postavená na parc. č. XXX/X, súpisné číslo XXX, dielňa postavená na parc. č. XXX/X (I. výrok) a predmetné nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne (II. výrok). Zároveň rozhodol tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému titulom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva náhradu za jeho spoluvlastnícky podiel vo výške 60.000,- eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku (III. výrok) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu (IV. výrok).

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ust. § 136 ods. 1, § 141 ods. 1 a § 142 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj Občiansky zákonník alebo OZ) a na ust. § 255 ods. 1 a ust. § 262 ods. 1 CSP.

3. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX v katastrálnom území A. a žiadala, aby jej boli tieto nehnuteľnosti prikázané do výlučného vlastníctva s povinnosťou výplaty peňažnej náhrady žalovanému vo výške 43.000,- eur a aby jej bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Obe strany v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam poukazovali na svoj prednostný nárok na prikázanie nehnuteľnosti práve im. Žalobkyňa svoj nárok opierala predovšetkým o záujem mal. detí, ktoré jej boli zverené a pre ktoré je potrebné zabezpečiť trvalé bývanie, najlepšie v ich rodinnom dome, ako aj schopnosťou vyplatiť náhradu za podiel žalovaného z úveru, ktorý jej reálne môže byť poskytnutý. Žalovaný svoj nárok na nehnuteľnosti opieral o spôsob ich nadobudnutia, keď žalobkyňa ich získala darom od žalobcu, pričom ich pôvodne odkúpil do výlučného vlastníctva a časť kúpnej ceny vyplatil pred uzavretím manželstva, dobrovoľným odchodom žalobkyne z nehnuteľnosti a tiež tým, že by chcel kvôli deťom zostať v Jarku, avšak na rozdiel od žalobkyne nemá tu vybudované zázemie, pretože pochádza z východného Slovenska, preto by mali nehnuteľnosti pripadnúť jemu. K argumentácii žalobkyne ohľadne zverenia detí uviedol, že ich má takmer v rovnakom rozsahu ako žalobkyňa, pričom deti si na byt, kde sú s matkou v podnájme, už zvykli. Žalobkyňa je schopný z jej podielu vyplatiť, nakoľko mu bol poskytnutý úver a finančné prostriedky z neho má na účte.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania a vyhodnotenia všetkých pre vec dôležitých skutočností, prihliadajúc na jedno z najdôležitejších kritérií, ktorým je účelné využitie vecí, založil svoje rozhodnutie práve na tom, ktorý so spoluvlastníkov by nehnuteľnosť viac potreboval a mohol ju účelnejšie využiť. Rozsudkom Okresného súdu v Nitre č. k. 24P/131/2021-84 zo dňa 21. 04. 2022 bolo manželstvo strán konania rozvedené, maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný na výživné. Aj keď otec má upravený veľmi rozsiahly styk s deťmi, z právneho hľadiska sú deti zverené do osobnej starostlivosti matke a teda spolu s ňou zdieľajú spôsob vyriešenia ich bývania. Maloleté deti sa narodili a žili v domovej nehnuteľnosti, ktorá je predmetom konania. Toto prostredie, kde je dvor a záhrada, je pre ich trvalé bývanie nepochybne vhodnejšie, ako ich súčasné bývanie v prenajatom byte v bytovom dome. Predmet spoluvlastníctva je domovom detí, pričom deti sú aj v tomto prípade dôležitým hľadiskom pri rozhodovacej činnosti súdu. Domov poskytuje deťom bezpečie a zázemie, na ktoré boli zvyknuté. V prípade detí, ktorých rodičia prestali spolu žiť, domov aspoň čiastočne nahrádza kompletnú rodinu a zostáva ako istota, ktorá je predpokladom pre ich zdravý telesný a duševný rozvoj. Na základe uvedeného mal súd prvej inštancie za to, že nehnuteľnosť bude účelnejšie využitá žalobkyňou a deťmi, keď ide o prostredie, ktoré je ich domovom, v obci navštevujú školské a predškolské zariadenie a majú tu vytvorené väzby na svojich kamarátov a spolužiakov. Preto po zrušení podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam tieto prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne, keď považoval tento spôsob vyporiadania za vhodnejší, účelnejší a spravodlivejší.

Zároveň, v súlade s ust. § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v dôsledku prikázania nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalobkyne, súd zaviazal žalobkyňu na vyplatenie peňažnej náhrady žalovanému za jeho spoluvlastnícky podiel vo výške 60.000,- eur, ktorá predstavuje všeobecnú hodnotu podielu na nehnuteľnostiach vo výške 1/2-ice, a to v lehote 90 dní od právoplatnosti rozhodnutia, keď prihladol na to, že výplata podielu žalovanému bude realizovaná prostredníctvom úveru. Pokiaľ ide o takto priznanú výšku náhrady, konštatoval, že s prihliadnutím na predložený znalecký posudok, ako aj stanovisko oboch strán konania, ide o náhradu primeranú.

6. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňi, ktorá bola úspešná v konaní, priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnej výške (100 %).

7. Proti IV. výroku tohto rozsudku (o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobkyňi voči žalovanému v plnom rozsahu) podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Žiadal odvolací súd, aby zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti IV. výroku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

8. V odvolaní proti výroku o trovách konania žalovaný rozsiahlym spôsobom poukazoval na nesprávne vyhodnotenie predmetnej veci a dôkazov, a to z dôvodu, aby poukázal na nesprávnosť a nedôvodnosť odvolaním napadnutého výroku. Uviedol, že súd v 22. bode rozsudku poukázal na to, že pri rozhodovaní o spôsobe vyporiadania nie je viazaný návrhmi strán konania a s ohľadom na variabilitu a zložitost' mnohých situácií, zákon prenecháva riešenie, komu bude vec prikázaná do vlastníctva, výlučne na úvahe súdu. Preto s poukazom na vyššie uvedené a s odkazom na osobitú povahu tohoto konania ako iudicium duplex, teda že sa nejedná o klasické sporové konanie, v ktorom jedna zo strán vyhrá a druhá prehrá, namietal výrok o náhrade trov konania. Účastníci konania môžu súdu uviesť svoj návrh, ako podielové spoluvlastníctvo vyporiadať, avšak konečné rozhodnutie, tak ako to aj sám súd vo svojom rozsudku uviedol, je založené na vlastnej úvahe súdu. Podľa najnovšej judikatúry Ústavného súdu SR, však procesný postup nemožno posudzovať podľa toho, ako v konečnom dôsledku

k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva prišlo, keďže pri náhrade trov konania nie je možné vychádzať zo zásady procesného úspechu, nakoľko účastníci konania nemôžu ovplyvniť jeho výsledok. Okrem vyššie uvedeného právneho názoru, údajný úspech v spore tak, ako to konštatoval súd prvej inštancie v odôvodnení IV. výroku svojho rozsudku nevyplýva ani z dokazovania. Súdu prvej inštancie okrem vyššie uvedenej povahy konania iudicium duplex vytkol rozhodnutie vo IV. výroku napadnutého rozsudku, kedy súd priznal žalobkyni náhradu trov konania podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, i napriek tomu, že nebola 100 % úspešná v spore. Okresný súd Nitra priznal žalobkyni náhradu trov konania i napriek tomu, že predmetná skutočnosť, teda 100 % úspech žalobkyne nevyplýva z dokazovania. V tejto súvislosti poukázal, že v žalobe zo dňa 17. 10. 2022 žalobkyňa navrhuje, aby súd stanovil povinnosť žalobkyni vyplatiť žalovanému sumu 43.000,- eur. Sám súd vo svojom rozsudku v 20. bode zaujal stanovisko k žalobe, ktorá bola žalobkyňou podaná, kde uviedol, že si pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníka žalobkyňa, ktorej sa ukladá povinnosť zaplatiť žalovanému primeranú náhradu za vyporiadané nehnuteľnosti, nemôže proti takémuto nároku započítať svoj iný majetkový nárok, ktorý má navyše vzniknúť v budúcnosti. Žalobkyňa v III. čl. žaloby, v 4. bode žiadala odpočítať náklady na legalizáciu stavby (dodatočné stavebné povolenie, dokončenie stavby, kolaudácia, sankcie správneho orgánu) alebo náklady na odstránenie stavby vo výške cca 15.000,- eur, poplatky spojené s refinancovaním úveru a jeho prevzatím na svoju osobu a iné. Nie je pravdou, že by sa žalobkyňa mala snažiť dohodnúť. Žalovaný zastával názor, že nie je spravodlivé ani zákonné, aby v predmetnej právnej veci, bol podielový spoluvlastník nútený nekriticky akceptovať nedôvodné, jednostranné a neobjektívne návrhy zo strany iného podielového spoluvlastníka, ktorý postoj však neznamená, že sa nechcel dohodnúť.

Z vykonaného dokazovania, už od samého obsahu žaloby sú preukázané nedôvodné požiadavky zo strany žalobkyne a skutočnosť že s nimi nesúhlasil, automaticky neznamená, že ako podielový spoluvlastník nemal vôľu sa dohodnúť. So žalobkyňou sa chcel dohodnúť, pretože všetky poplatky a trovy, ktoré predmetné konanie spôsobilo, mohli byť použité na útratu vo vzťahu k maloletým deťom, preto o objektívnu dohodu žalobkyňu prosil. Žalobkyňa menila svoje stanoviská podľa toho, či bude na strane vyplácaného podielového spoluvlastníka alebo na strane toho, kto bude vyplácať náhradu druhému spoluvlastníkovi. Uviedol, že mal záujem sa dohodnúť, preto sa v sídle advokátskej kancelárie jeho právnej zástupkyne uskutočnilo rokovanie s protistranou, avšak neúspešne. Žalobkyňa mení svoje návrhy, stanoviská a vyjadrenia, značná časť argumentácie žalobkyne je irelevantná, nepreukázaná, mimo merita predmetnej právnej veci a podstatnú časť argumentácie žalobkyne predstavovali dedukcie a domnienky.

9. K odvolaniu žalovaného sa žalobkyňa vyjadrila vo vyjadrení zo dňa 11. 09. 2023. Uviedla, že pre potreby vyporiadania dala vypracovať znalecký posudok na vlastné náklady, kedy zistila nesúlad právneho a skutkového stavu nehnuteľnosti a teda, že nehnuteľnosť v podielovom spoluvlastníctve nie je možné pre ďalšie účely úveru použiť. Od počiatku bolo jej snahou sa dohodnúť na vyporiadaní celého majetku, ktorý pozostával jednak z podielového, ako aj bezpodielového spoluvlastníctva. Vyjadrenia žalovaného v smere, že žalobkyňa menila svoje požiadavky, že najprv chcela 43.000,- eur a prevziať na seba úver a teraz vypláca 60.000,- eur a má na seba prevziať úver, sú účelové. Vzhľadom k tomu, že nebolo zrejmé, ktoré konanie bude ako prvé ukončené, je v dispozičnej právomoci žalobkyne meniť petit žaloby na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, kedy na jednej strane vypláca žalovanému polovicu hodnoty nehnuteľnosti, preberá na seba úver vedený v peňažnom ústave Prima banka Slovensko a.s. s povinnosťou žalovaného vyplatiť žalobkyni polovicu zostatku úveru. V tomto smere je možné práve konanie žalovaného považovať za účelové, nakoľko sa snaží obohatiť na úkor žalobkyne, a to napriek tomu, že mu bude vyplatená reálne polovica hodnoty nehnuteľnosti. Ak by sme otočili výsledok konania a žalobkyňa by bola v tomto konaní neúspešná, bolo by otázne, či by žalovaný rovnako tak súhlasil s tým, že na seba prevezme celý úver bez povinnosti vyplatiť jeho polovicu zo strany žalobkyne. Takýto návrh však zo strany žalovaného nikdy neprišiel.

V zmysle žiadosti žalovaného bola zo strany žalobkyne vypracovaná dohoda o urovnaní v snahe doriešiť aj vyporiadanie BSM vzájomnou dohodou. Jednalo sa o návrh dohody, pričom žiadne pozmeňujúce stanovisko zo strany žalovaného neprišlo. Nebolo preto snahou žalovaného sa v danej veci dohodnúť. Žalobkyňa vyhovelá žalovanému a súhlasila s užívaním nehnuteľnosti do polovice 12/2023, znížila svoj nárok na náhradu trov konania, v konaní o vyporiadanie BSM navrhla, že si nebude uplatňovať trovy konania. V zmysle procesných ustanovení žalovaný zapríčinil existenciu dvoch súdnych sporov, kedy výsledok konania o vyporiadanie BSM v plnom rozsahu zodpovedá žalobe tak, ako ju podala žalobkyňa.

Ešte pred zaplacením súdneho poplatku žalobkyňa vyzývala žalovaného k dohode, aby nemusela žiadať súd o oslobodenie od súdnych poplatkov, na čo poukazoval samotný žalovaný, že z čoho ho chce žalobkyňa vyplatiť, keď si musela požičovať na súdny poplatok. Zo strany žalobkyne už nemohla byť vyvíjaná väčšia iniciatíva smerujúca k dohode ako tá, ktorú žalobkyňa prezentovala. Žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno a procesne viedla konanie k úspešnému záveru.

Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam má žalobkyňa za to, že súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil svoj záver, čo do priznania trov konania. Odôvodnenie súdu prvej inštancie je v časti trov konania preskúmateľné a žalovaný vo svojom odvolaní neuviedol žiadne právne skutočnosti, ktoré by zmenu rozhodnutia v napadnutej časti podporili. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti potvrdil.

10. K vyjadreniu žalobkyne sa žalovaný vyjadril vo vyjadrení zo dňa 21. 09. 2023, pričom v značnej miere odkázal na svoje odvolanie.

11. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov – ďalej aj CSP), viazaný rozsahom odvolania žalovaného, odvolacími dôvodmi, ako i zisteným skutkovým stavom (ust. § 379, § 380 ods. 1, 2, § 383 CSP) prejednal podané odvolanie žalovaného proti výroku o nároku na náhradu trov konania (IV. výrok rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 21. 08. 2023) bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pričom dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v tejto časti zrušiť podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vec mu v tejto časti vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobou zo dňa 17. 10. 2022, doručenou súdu prvej inštancie dňa 24. 10. 2022, sa žalobkyňa domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX v katastrálnom území A. a žiadala, aby jej boli tieto nehnuteľnosti prikázané do výlučného vlastníctva s povinnosťou výplaty peňažnej náhrady žalovanému vo výške 43.000,- eur a aby jej bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaný sa k podanej žalobe vyjadril v podaní zo dňa 20. 12. 2022, doručenom súdu dňa 27. 12. 2022, pričom navrhol, aby súd podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam zrušil, prikázal ich do výlučného vlastníctva jemu, uložil mu povinnosť vyplatiť žalobkyni titulom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva súdom určenú sumu a zároveň uložil žalobkyni nahradiť trovy súdneho konania a trovy právneho zastúpenia. Žalobkyňa sa následne k predmetnému vyjadreniu vyjadrila v podaní zo dňa 31. 03. 2023, doručenom dňa 11. 04. 2023, v ktorom trvala na tom, aby súd jej návrhu vyhovel v plnom rozsahu tak, ako je uvedené v žalobe. Pojednávania v predmetnej veci sa uskutočnili v dňoch 13. 04. 2023, 05. 06. 2023, 12. 06. 2023 a 24. 07. 2023, pričom rozsudok bol vyhlásený dňa 21. 08. 2023 v znení ako je uvedené v 1. bode tohto uznesenia.

V priebehu konania (medzi pojednávaniami) strany sporu podávali písomné vyjadrenia.

13. Podľa § 220 ods. 1, 2 CSP, v písomnom vyhotovení rozsudku sa po slovách "V mene Slovenskej republiky" uvedie označenie súdu, mená a priezviská sudcov rozhodujúcich vo veci, presné označenie strán a ich zástupcov, iných subjektov, označenie prejednávaného sporu, výrok, odôvodnenie, poučenie o lehote na podanie odvolania, o tom, na ktorý súd sa odvolanie podáva a o náležitostiach odvolania, poučenie o možnosti exekúcie a deň a miesto vyhlásenia.

V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 234 ods. 2 CSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 389 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak

a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,
- c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo
- d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

14. Spor o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je sporom, ktorý môže začať na návrh ktoréhokoľvek podielového spoluvlastníka. Rozhodnutie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, pokiaľ súd žalobe vyhovie a nezamietne ju, je rozhodnutím v záujme obidvoch strán sporu, ktoré sú povinné vyporiadať zrušeného podielového spoluvlastníctva previesť. Ak súd nie je viazaný návrhmi strán sporu a bez ohľadu na ich návrhy musí dodržať zákonný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, nie je možné bez ďalšieho konštatovať, že úspech v konaní mal ten, kto podal žalobu, ak podielové spoluvlastníctvo bolo na základe jeho žaloby zrušené, nehnuteľnosti boli prikázané do jeho výlučného vlastníctva s povinnosťou výplaty druhého spoluvlastníka. Vzhľadom na charakter sporu má potom aj rozhodovanie o trovách konania určité špecifiká. Pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva sa každému z podielových spoluvlastníkov dostane jeho podielu buď vo forme veci, ku ktorej sa vyporiadava podielové spoluvlastníctvo, alebo formou finančnej náhrady.

15. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze č. k. III. ÚS 266/2022 zo dňa 23. 06. 2022 konštatoval, že je zrejme, že zákon (CSP) ako rozhodujúce východisko pri náhrade trov konania stanovuje princíp úspechu, ktorý môže byť buď úplný alebo čiastočný. Pri úplnom úspechu sa úspešnej strane má priznať plná náhrada trov konania a pri čiastočnom úspechu sa má náhrada trov konania rozdeliť, alebo je možné rozhodnúť tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Z rozlišovania medzi plným a čiastočným úspechom z textu zákona vyplýva aj potreba rozlišovania miery čiastočného úspechu strán. Čiastočný úspech v spore sa môže blížiť plnému úspechu, no na strane druhej si možno predstaviť situácie, v ktorých je pomer úspechu strán v spore približne rovnaký. Práve miera čiastočného úspechu preto musí byť rozhodujúcim kritériom medzi rozhodnutím o tom, či stranám bude priznaná čiastočná náhrada trov konania alebo bude rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

16. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v sporoch o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je potrebné procesný úspech vo veci posudzovať podľa viacerých hľadísk, treba vziať do úvahy i výsledok konania a porovnať ho s návrhmi sporových strán v priebehu konania. Úspech vo veci je treba hodnotiť nielen vo vzťahu k samotnej žalobe, ale aj vo vzťahu k celému priebehu konania, k záverečným procesným stanoviskám strán sporu a s prihliadnutím k tomu, či nejde zo strany sporu o zneužitie jej procesných práv (uznesenie NS ČR v konaní pod sp. zn. 22 Cdo 3389/2014 zo dňa 10. 09. 2014). Ak súhlasia všetci spoluvlastníci so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva a sporný medzi nimi nie je spôsob vyporiadania, je to treba zohľadniť aj pri rozhodovaní o nákladoch konania; úspech v konaní tu nemožno posudzovať podľa toho, že spoluvlastníctvo bolo na základe žaloby zrušené a žalobca bol tak úspešný. Súd musí vychádzať z toho, čo (aká zásadná otázka) bolo medzi stranami sporné, k čomu bolo vedené dokazovanie a ako bol tento spor riešený v rozhodnutí (uznesenie Najvyššieho súdu ČR v konaní pod sp. zn. 22Cdo 2059/2015 zo dňa 27. 10. 2015).

17. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 21. 08. 2023 v napadnutej časti (IV. výrok rozsudku o nároku žalobkyne na náhradu trov konania v plnom rozsahu) dospel k záveru, že rozsudok je v tejto časti arbitrárny, resp. nedostatočne odôvodnený, nakoľko z jeho odôvodnenia nemožno jednoznačne vyvodiť, z akých konkrétnych dôvodov mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa bola v konaní natoľko úspešná, že jej bolo potrebné priznať nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Odôvodnenie výroku o trovách konania v predmetnej veci potom nezodpovedá požiadavke presvedčivosti v zmysle ust. § 220 ods. 2 CSP.

Stav, kedy rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 220 ods. 2 CSP, vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva strany sporu na spravodlivý proces. Nedostatočne odôvodnené rozhodnutie je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené strane sporu (žalovanému), aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces

18. Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v predmetnej veci bolo v záujme obidvoch strán sporu po rozvedení ich manželstva, pričom obidve strany mali záujem na zrušení a vyporiadaní ich podielového spoluvlastníctva, súhlasili aj so spôsobom vyporiadania (prikázanie nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva za náhradu), pričom každá strana žiadala prikázať nehnuteľnosť do svojho výlučného vlastníctva a taktiež mali inú predstavu o sume finančnej náhrady, resp. žalovaný rozhodnutie o tejto sume ponechával na úvahu súdu.

Žalobkyňa v podanej žalobe navrhla, aby súd podielové spoluvlastníctvo so žalovaným zrušil, nehnuteľnosti jej prikázal do výlučného vlastníctva s tým, že žalovanému vyplatí ako náhradu sumu 43.000,- eur, pritom už v tom čase mala k dispozícii znalecký posudok, ktorým bola cena nehnuteľností určená na 120.000,- eur. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe súhlasil so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva, žiadal prikázať nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva s tým, že žalobkyni vyplatí súdom určenú sumu. V podanom odvolaní žalovaný okrem iného namietal, že v žalobe zo dňa 17. 10. 2022 žalobkyňa navrhovala, aby jej súd stanovil povinnosť vyplatiť žalovanému sumu 43.000,- eur, čo sa ale v konečnom dôsledku nezhodovalo s výsledkom predmetného konania vyjadrenom v rozsudku zo dňa 21. 08. 2023. Túto námietku žalovaného odvolací súd musel posúdiť ako dôvodnú.

V súvislosti s touto námietkou odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí ani nepokúsil o to, aby vôbec vzájomne pomerol výsledok sporu z pohľadu toho, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadrení k nej, ale aj v ich ďalších podaniach (resp. vyjadreniach na pojednávaní) v priebehu konania žiadali. Napriek tomu svoje rozhodnutie o náhrade trov konania stroho odôvodnil iba tým, že o trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnej výške (100 %), čo v predmetnej veci treba považovať za nedostatočné a nepreskúmateľné odôvodnenie výroku o trovách konania, pretože žalobkyňa v takomto rozsahu jednoznačne úspešná nebola.

19. V odôvodnení rozsudku súdu v časti výroku o trovách konania teda chýba dostatočne odôvodnená, jasná a zrozumiteľná úvaha súdu o tom, ako dospel k prijatému záveru, že žalobkyňa bola v konaní v plnom rozsahu úspešná. Odvolací súd preto vyhodnotil odvolanie žalovaného proti výroku o trovách konania ako opodstatnené a o odvolaní rozhodol tak, že výrok rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 21. 08. 2023 o nároku žalobkyni na náhradu trov konania (IV. výrok) zrušil podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa ust. § 391 ods. 1 CSP, v ktorom bude viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

20. V ďalšom konaní bude teda úlohou súdu prvej inštancie posúdiť všetky relevantné skutočnosti pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania v kontexte rozhodnutia vo veci samej. Ako už bolo vyššie naznačené, úspech strany v konaní bude potrebné vyhodnotiť nielen vo vzťahu k samotnej žalobe, ale aj vo vzťahu k celému priebehu konania a k záverečným procesným stanoviskám strán sporu. Svoje rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie náležite odôvodní v súlade s ust. § 220 CSP a s odkazom na konkrétne skutkové okolnosti tak, aby jeho rozhodnutie bolo presvedčivé.

21. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (ust. § 391 ods. 2 CSP) a v novom rozhodnutí rozhodne o trovách celého konania, teda aj trovách odvolacieho konania (ust. § 396 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 393 ods. 2 druhá veta CSP a ust. § 3 ods. 10 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1, 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods. 1, 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 1, 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 1, 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)